

Przy al. Lubomirskich na przeciwko zamku stoi dawny Pałacyk Letni Lubomirskich, który datuje swoje powstanie na lata 90. XVII wieku, na terenie dawnej winnicy Mikołaja Spytka Ligęzy właściciela Rzeszowa i okolicznych ziem. Projekt budowali prawdopodobnie powstał z reki znakomitego i uznanego w ówczesnych czasach architekta Tylmana z Gameren. Zbudowany jest w stylu późnego baroku na rzucie litery "H", piętrowy, z mansardowym dachem.

Pałac został gruntownie rozbudowany w połowie XVIII w. kiedy właścicielem dóbr rzeszowskich był Hieronim August Lubomirski a rolę nadwornego architekta pełnił Karol Widemann przy którego udziale rozbudowano rezydencje magnaterii w czasach rokoka. Pałacyk należał do jednego kompleksu budynków wzniesionych przy zamku rzeszowskim. Wszystko to otaczał rozległy ogród z oranżerią o niesymetrycznym rozwiązaniu. Przed budynkiem znajdował się prostokąt podzielony na sześć dekoracyjnych parterów gdzie cztery środkowe stanowiły baseny wodne a pozostałe dwa kwatery kwiatowe. Ogród pałacowy sąsiadował z ogrodami pijarów i drogą łączącą miasto z zamkiem a jego naroże wypełniały kwatery obramowane strzyżonymi żywopłotami za którymi znajdowało się labiryntowe zejście do ogrodu warzywnego i sadu. Przy pracach związanych z przebudową zatrudnieni byli m.in stolarze kolbuszowscy i rzeszowscy, zamkowy rzeźbiarz Lorens Gertner, kominiarz Sebastian, ogrodnicy: Szewtoga, Kietner i Popp. W efekcie przeprowadzonych zmian obiektu zyskał on modną w tych czasach formę maison de plaisance (fr. Dom dla przyjemności) - czyli najczęściej nieduży, reprezentacyjny budynek przeznaczony na pobyt czasowy.

Upiększona rezydencja stała się prezentem Jerzego Ignacego Lubomirskiego dla jego drugiej żony, Joanny von Stein zu Jettingen, a dzięki kontaktom z dworem saskim Rzeszów stał się w owych czasach ważnym ośrodkiem sztuki saskiej w Polsce i uznanym ośrodkiem życia towarzyskiego.

W pałacu letnim Lubomirskich na parterze znajdowały się: duża sala i po dwa pokoje na bokach oraz dwa apartamenty na piętrze. Skrzydła budynku pokryte były masandrowymi dachami, między którymi znajdował się płaski, widokowy taras. Fasada zwrócona jest ku wschodowi, a w środkowej jej części widoczne są trzy kolumny okien. Na najniższym poziomie są to okna prostokątne, natomiast miejsce środkowego zajęły kolumny zakończone drzwiami.

Swą oryginalnością przyciąga wzrok elewacja główna z wmurowanymi posagami przedstawiającymi popiersia kobiety i mężczyzny odziane w rzymskie stroje senatorów. Kamienne popiersia wykonane w połowie XVIII w. przedstawiają członków rodziny Lubomirskich. Ogród otacza stylowe ogrodzenie. W Skarpie, od strony południowej widoczny jest tunel prowadzący do podziemi pałacu.

Ostatnim właścicielem z roku Lubomirskich był Franciszek, który podjął decyzję o sprzedaży pałacu a nowymi właścicielami od początku XX w. zostawali kolejno do rodzin Kostheimów i Nieciów, ci ostatni dzierżawią budynek instytucjom publicznym. Należy odnotować również fakt dwóch remontów budynku - w 1904 r., został przebudowany zaś w latach 1981 - 1985 gruntownie restaurowany i adaptowany dla potrzeb rzeszowskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej - filii Akademii Muzycznej w Krakowie.

Późnobarokowy pałacyk letni znajduje się niedaleko zamku, wystarczy przejść przez niewielki park położony między zamkiem a pałacykiem. Do dziś zachował się tylko park i wgłębienie terenu, które za czasów Lubomirskich było jeziorem z wysepką na środku i altaną chińską na niej...

Adres:

Aleja Lubomirskich
35-030 Rzeszów

Tekst przygotowany w oparciu o materiały:

T. Budziński, "Zamki i Pałace Polski Południowo - Wschodniej", wyd. Libri Ressovienses, Rzeszów 1998.

www.jerzy.dami-rz.pl www.zwiedzamy-rzeszow.rafy-koralowe.net Foto: www.resintel.pl